

Інна Асаулюк,

доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор, декан факультету фізичного виховання і спорту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0001-8119-2726
innaasauliuk@gmail.com

Василь Каплінський,

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0003-0829-1079
vasuliukaplinskiy@gmail.com

Роман Тетерук,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0009-0000-3463-1829
fukidit486@gmail.com

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розкривається зміст навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» та його спрямованість на розвиток професійно-педагогічної компетентності як важливого напрямку загальнопедагогічної підготовки і становлення фахівця з фізичного виховання. Важливою ознакою змісту є його практикоорієнтованість, оскільки спрямований на розвиток у здобувачів вищої освіти педагогічного мислення, творчої уяви, мовленнєвої компетентності, формування вмінь внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки та формування індивідуального стилю професійної діяльності. Його потенціал містить у собі широкі можливості для розвитку пізнавальних інтересів, стимулюванні прагнення до професійного самовдосконалення, творчих здібностей. З поміж загальних компетентностей, які формує навчальна дисципліна: здатність оволодівати сучасними знаннями, працювати в команді, використовувати оптимальні засоби впливу, здатність до міжособистісної взаємодії, здатність бути критичним і самокритичним, творчо застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, спонукати здобувачів освіти до зміцнення здоров'я, застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, здатність до безперервного професійного розвитку і фізичного самовдосконалення. Таким чином, зміст характеризується всеохопністю, відображає всі складові, напрямки і аспекти педагогічної майстерності. Запропонований підхід до вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» та проведення університетського конкурсу педмайстерності забезпечує формування високого рівня її складових: майстерності усного мовлення, майстерності спілкування, майстерності проведення уроку та виховного заходу, майстерності володіння собою, а також майстерності розв'язання проблемних педагогічних ситуацій.

© Інна Асаулюк, Василь Каплінський, Роман Тетерук, 2025

Ключові слова: педагогічна майстерність, загальнопедагогічна компетентність, зміст навчальної дисципліни, становлення вчителя фізичної культури.

Inna Asauliuk, Vasyl Kaplinskyi, Roman Teteruk. Rozwój umiejętności pedagogicznych jako ważny obszar ogólnego kształcenia pedagogicznego i kształtowania przyszłego nauczyciela wychowania fizycznego

W artykule ukazano treść dyscypliny edukacyjnej „Podstawy mistrzostwa pedagogicznego” i jej ukierunkowanie na rozwój kompetencji zawodowych i pedagogicznych jako ważnego kierunku ogólnopedagogicznego kształcenia i stawiania się specjalistą w zakresie wychowania fizycznego.

Ważną cechą treści jest ich praktyczne ukierunkowanie, ponieważ ma na celu rozwój myślenia pedagogicznego studentów szkół wyższych, wyobraźni twórczej, sprawności językowej, kształtowanie umiejętności w zakresie wewnętrznych i zewnętrznych technik pedagogicznych oraz kształtowanie indywidualnego stylu działalności zawodowej. Jej potencjał obejmuje szerokie możliwości rozwoju zainteresowań poznawczych, pobudzanie chęci samodoskonalenia zawodowego i zdolności twórczych. Wśród kompetencji ogólnych kształtowanych przez dyscyplinę akademicką: umiejętność opanowania nowoczesnej wiedzy, pracy w zespole, wykorzystania optymalnych środków wpływu, umiejętność interakcji interpersonalnych, umiejętność krytycznego i samokrytycznego, twórczego zastosowania zdobytej wiedzy w sytuacjach praktycznych, zachęcania uczniów do poprawy zdrowia, korzystania z nowoczesnych technologii zarządzanie przedmiotami z zakresu kultury fizycznej i sportu, możliwość ciągłego rozwoju zawodowego i samodoskonalenia fizycznego. Treść charakteryzuje się zatem kompleksowością, odzwierciedla wszystkie składniki, kierunki i aspekty mistrzostwa pedagogicznego. Proponowane podejście do badania dyscypliny edukacyjnej „Podstawy mistrzostwa pedagogicznego” i Przeprowadzenie uczelnianego konkursu pedagogicznego zapewnia ukształtowanie wysokiego poziomu jego elementów: umiejętności komunikacji ustnej, umiejętności komunikacji, mistrzostwa w prowadzeniu lekcji i wydarzenia edukacyjnego, opanowania samokontroli, a także mistrzostwa w rozwiązywaniu problematycznych sytuacji pedagogicznych.

Słowa kluczowe: mistrzostwo pedagogiczne, ogólne kompetencje pedagogiczne, treść dyscypliny edukacyjnej, kształcenie nauczyciela kultury fizycznej.

Inna Asauliuk, Vasyl Kaplinskyi, Roman Teteruk. Development of Pedagogical Skills as an Important Area of General Pedagogical Training and Formation of Future Physical Education Teacher

The article reveals the content of the discipline "Fundamentals of Pedagogical Excellence" and its focus on the development of professional and pedagogical competence as an important area of general pedagogical training and formation of a physical education specialist. An important feature of the content is its practice-oriented nature, as it is aimed at developing pedagogical thinking, creative imagination, speech competence, formation of internal and external pedagogical techniques and formation of an individual style of professional activity in higher education students. Its potential includes ample opportunities for developing cognitive interests, stimulating the desire for professional self-improvement, and creative abilities. Among the general competencies formed by the discipline are the ability to master modern knowledge, work in a team, use optimal means of influence, ability to interact interpersonally, ability to be critical and self-critical, creatively apply the acquired knowledge in practical situations, encourage students to improve their health, apply modern technologies of management of subjects of physical culture and sports, ability to continuous professional development and physical self-improvement. Thus, the content is characterized by comprehensiveness, reflecting all components, directions and aspects of pedagogical skills. The proposed approach to the study of the discipline "Fundamentals of Pedagogical Excellence" and the university competition of pedagogical excellence ensures the formation of a high level of its components: oral skills, communication skills, skills of conducting a lesson and educational activities, self-control, as well as skills of solving problematic pedagogical situations.

Key words: *pedagogical skills, general pedagogical competence, content of the discipline, formation of a physical education teacher.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими й практичними завданнями. Ефективність підготовки педагогічних працівників з високим рівнем кваліфікації та активною професійною позицією – одне з важливих стратегічних завдань освітньої політики України. Важливу роль в модернізації цих процесів належить вчителю фізичної культури, здатного до реалізації професійних функцій на основі розуміння закономірностей фізичного розвитку учнів, здатності до перспективного мислення, планування і аналізу освітнього процесу, успішного розв'язання проблем, що виникають у фізичному вихованні молоді. Це можливо за умови кваліфікованості і педагогічної майстерності вчителя фізичної культури, які проявляють себе в наступних якісних характеристиках: професійно-педагогічна спрямованість, компетентність, належний рівень загальнопедагогічної підготовленості, які формуються в процесі навчання у ЗВО, що передбачає професійне становлення, розвиток загальної та педагогічної культури, виховання особистісних і професійно значущих якостей.

Метою статті є розкриття і спрямованість змісту навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» на розвиток педагогічної майстерності як важливого напрямку загальнопедагогічної підготовки і становлення фахівця з фізичного виховання.

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. У державних нормативних документах (Законах України «Про освіту» і «Про вищу освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Національна стратегія розвитку освіти в Україні», положенні «Про організацію навчального процесу у закладах вищої освіти», Закон України «Про фізичну культуру і спорт», «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту», цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації») зазначено про важливість формування майбутнього фахівця з фізичного виховання.

Формування особистості майбутнього вчителя в ході професійної підготовки представлено в роботах О. Акімової, О. Антонової, В. Галузяка, В. Кременя, О. Пехоти, С. Сисоєвої та ін. Різні аспекти проблеми педагогічної майстерності вчителя висвітлені у працях І. Зязюна, О. Лавріненка, Н. Тарасевич та ін. Проблему професійного становлення фахівців фізичного виховання і спорту досліджували Т. Матвійчук, Л. Сущенко, І. Максимчук, С. Фурдуй, О. Протас, Т. Матвійчук, О. Стасенко, Т. Хома, В. Язловецький, О. Язловецька й інші.

Розвиток фахівця цього профілю визначається, з одного боку, складовими структури особистості, іншого, знаннями, вміннями, навичками, необхідними для творчого вирішення педагогічних завдань фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу. Підвищення рівня педагогічної майстерності, зауважує Т. Матвійчук «потребує науково обґрунтованих розробок і цілісної системи заходів, які сприятимуть суттєвому підвищенню ефективності професійної підготовки вчителя фізичної культури. Вирішення завдань підготовки студентів ЗВО галузі ФКіС повинно бути направлене на формування світоглядних, теоретичних, організаційно-методичних і технологічних засад фізичної культури, спорту та здоров'я людини, а також знань, умінь і навичок, які дозволяють опановувати ціннісний потенціал фізичної культури та цілеспрямовано використовувати його в життєдіяльності людини» [6, с. 69].

Метою навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» є розвиток у здобувачів вищої освіти педагогічного мислення, творчої уяви, мовленнєвої компетентності, формування вмінь внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки та формування індивідуального стилю професійної діяльності. Основні завдання полягають у втіленні в практику нових методичних ідей та інновацій, розвитку пізнавальних інтересів, стимулюванні прагнення до професійного самовдосконалення, розвитку творчого потенціалу та ін. З поміж загальних компетентностей, які формує навчальна дисципліна: здатність

вчитися та оволодівати сучасними знаннями, працювати в команді, науково організовувати свою працю, використовувати оптимальні засоби впливу, інформаційні і комунікаційні технології, здатність до міжособистісної взаємодії, здатність бути критичним і самокритичним, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), творчо застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях; з поміж *компетентностей фахових*: здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості, проводити тренування та супроводжувати участь спортсменів у змаганнях, здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення та їх педагогічної підтримки, здатність спонукати здобувачів освіти до зміцнення здоров'я шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя, здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, здатність до безперервного професійного розвитку і фізичного самовдосконалення.

Курс педагогічної майстерності передбачає оволодіння загальними та фаховими компетентностями, спрямоване на забезпечення програмних результатів навчання (володіти вміннями та навичками спілкування у професійному середовищі, фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики педагогічного спілкування); на володіння навичками самостійної роботи, демонстрування критичного та самокритичного мислення; засвоєння нової фахової інформації, оцінювання, узагальнення і систематизацію власного досвіду, аналізу й застосовування кращого досвіду колег; аргументовування управлінських рішень для розв'язання проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; володіння лідерськими якостями; застосовування набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Зміст навчальної дисципліни, який характеризується всеохопністю, відображає всі складові, напрямки і аспекти педагогічної майстерності. Перша тема «Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя» розкриває структуру і особливості педагогічної діяльності (мета, об'єкт, суб'єкт, засоби, результат), компоненти педагогічної діяльності (діагностичний, орієнтовно-прогностичний, конструктивно-проектувальний, організаційний, практичного розв'язання конкретних педагогічних завдань, комунікативно-стимулювальний, аналітично-оцінний, дослідницько-творчий) та рівні реалізації учителем педагогічних функцій. Акцентується увага на двох важливих аспектах педагогічної майстерності: 1) педагогічна майстерність як комплекс властивостей особистості, які забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності; 2) педагогічна майстерність як система, що включає гуманістичну спрямованість, професійну компетентність, педагогічні здібності, педагогічну техніку. Оскільки, у професійній діяльності вчителя фізичної культури значну роль відіграє комунікативна складова, акцентується увага на розвитку професійного спілкування як умови становлення педагогічної майстерності: на уміння керувати процесами соціальної перцепції в освітньому процесі, організовувати ефективну комунікацію, педагогічно-доцільну взаємодію. На початку вивчення курсу студенти знайомляться з педагогічними здібностями як передумовою набуття майстерності у праці вчителя, шляхами формування педагогічної майстерності, критеріями і особливостями формування педагогічної майстерності в умовах гуманізації школи.

Зміст другої теми, спрямований на ознайомлення з процесом становлення та розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя, включає наступні питання: сутність педагогічної майстерності та її значення у структурі професійної діяльності вчителя; використання особистісного потенціалу для розв'язання педагогічних завдань в урочній та позаурочній діяльності вчителя; складові компоненти педагогічної майстерності; суб'єкт-суб'єктний характер відносин у педагогічній діяльності; специфіка дидактичної, розвивальної та виховної функцій учителя в сучасних умовах; відповідність діяльності досвідчених педагогів критеріям педагогічної майстерності; актуалізація розвитку

професійно значущих здібностей, умінь та особливостей активного педагогічного мислення у студентські роки.

Однією із важливих складових педагогічної майстерності є педагогічна техніка, яка розглядається в контексті педагогічного спілкування вчителя. Зміст цієї теми розкривається шляхом аналізу наступних питань: поняття педагогічної техніки; педагогічна техніка як сукупність професійних умінь, які є умовою поєднання внутрішнього змісту діяльності вчителя і зовнішнього його вираження (внутрішня та зовнішня техніка); роль педагогічної техніки в комунікації; значення вербальної (мовної) і невербальної комунікації, їх характеристика та способи вираження, вироблення практичних умінь і навичок з удосконалення зовнішньої техніки; внутрішня техніка учителя та шляхи її удосконалення; типові помилки педагогічної техніки учителів-початківців; основні умови ефективного формування навичок гармонійного відображення власного внутрішнього стану і зовнішнього вираження: міміка, пантоміміка (жести, постава, хода); шляхи формування педагогічної техніки.

Окремо елементам зовнішньої техніки професійної діяльності вчителя присвячується тема №4 і питання: формування навичок соціальної перцепції; культура зовнішнього вигляду; самопрезентація конструктивна і неконструктивна; усвідомлення важливості оволодіння невербальними засобами спілкування; експресія невербальної поведінки учителя; візуальні засоби: статична експресія (фізіогноміка, артефакти), динамічна експресія (проксемика, кінесика), виражальні рухи (міміка, пантоміміка, хода, постава, жести, пози), контакт очей; акустичні засоби невербальної експресії; формування навичок адекватного, емоційного, гармонійного відображення власного внутрішнього стану, думок, почуттів.

Під час вивчення теми «Елементи техніки саморегуляції учителя в професійній діяльності» акцентується увага на питаннях: удосконалення внутрішньої техніки майбутнього учителя; засоби регуляції власного самопочуття, усвідомлення шляхів вольового впливу на власну особу; діагностика рівня емоційної стабільності та здатності до керування психологічним самопочуттям; способи саморегуляції та психологічного налаштування вчителя; розвиток умінь психофізичної саморегуляції; засоби керування психологічним станом (аутогенне тренування, музикотерапія, працетерапія, бібліотерапія, імітаційна гра), можливості їх використання для професійного самоудосконалення учителя; шляхи оволодіння педагогічною технікою та її удосконалення; емпатія, рефлексія; коло знань та навичок, які забезпечують майстерність впливу вчителя на учнів.

Оскільки діяльність вчителя – це перш за все спілкування, наступна тема присвячена майстерності вчителя в організації діалогічного спілкування, зокрема мовленнєвій майстерності учителя. Акцент робиться на таких питаннях: діалогічний принцип комунікативної діяльності вчителя; урок як діалогічна взаємодія вчителя з учнями; комунікативна компетентність учителя як передумова успішного педагогічного спілкування; перцептивні помилки вчителя та шляхи їх усунення; організація педагогічно доцільних взаємин учителя й учнів у процесі діалогічного спілкування; мовлення як засіб спілкування; роль та особливості професійного мовлення вчителя; комунікативні якості педагогічного мовлення; техніка мовлення (дихання, голос, дикція, ритміка мови, інтонація та її складові, логічна та емоційно-образна виразність); шляхи вдосконалення мовлення майбутнього вчителя.

Майстерність вчителя тісно пов'язана з формуванням індивідуального стилю педагогічної діяльності. Ця тема продовжує попередню, знайомлячи здобувачів освіти з сутністю поняття «індивідуальний стиль педагогічної діяльності, з класифікацією стилів, ознаками ефективності стилю педагогічного керівництва, етапами та умовами формування індивідуального стилю діяльності сучасного учителя.

Важливою складовою майстерності педагога є розвиток його уяви і фантазії. Зміст цієї теми містить такі компоненти: уява та її сутність, індивідуальні властивості уяви студентів;

роль уяви в моделюванні стратегії поведінки учителя, у прогнозуванні стану, емоцій, почуттів учасників педагогічного процесу та прогнозуванні результатів педагогічного впливу; активне творче мислення як засада педагогічної майстерності; елементи акторської майстерності у педагогічній діяльності; розвиток креативних здібностей, уяви і фантазії майбутнього вчителя; роль уяви в моделюванні та режисурі уроку, в організації традиційних та інноваційних форм виховної роботи з учнями.

Тема «Гра в освітньому процесі» передбачає аналіз наступних питань: використання гри в освітньому процесі з метою активізації пізнавальної діяльності школярів, зацікавленість учнів у різних видах діяльності; сутність поняття «навчальна гра», види навчальних ігор за кількістю учасників, за рівнем складності дій, що виконуються, за рівнем складності інтелектуальної діяльності, за типами завдань, за способом, характером та формою проведення; рольові ігри, ігри-драматизації, «соціодрама» у моральному вихованні школярів; розвиток творчого мислення, уяви і фантазії у вихованців.

Завершальна тема вивчення «Основ педагогічної майстерності» «Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності вчителя». Студенти знайомляться з психолого-педагогічними основами процесу самовиховання майбутнього вчителя, з основними вимогами до особистості вчителя-професіонала, з шляхами та засобами професійного самовиховання; критеріями оцінки результатів самовиховання його етапами та рівнями.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання. З метою аналізу ключових питань та проблем на лекціях та практичних заняттях використовуються методи пояснювально-ілюстративного характеру: лекція-візуалізація, проблемна лекція, евристична бесіда, сторітелінг (мистецтво розповідати історії, щоб захопити аудиторію та викликати відповідні емоції, тобто здатність перетворити інформацію на захопливу розповідь, яка чіпляє за живе), навчальна дискусія, диспут, доповідь в публіцистичному та науково-популярному стилях, мультимедійна презентація в якості унаочнення інноваційних освітніх технологій; практичні методи: практичні заняття з моделюванням квазіпрофесійних ситуацій та розв'язуванням кейсів; майстер-клас із запрошеними викладачами-професіоналами; включене спостереження ід час відвідування занять викладачів; робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами (самостійне опрацювання додаткової науково-методичної літератури, відвідування безкоштовних вебінарів на платформах «На урок», «Всеосвіта» та «Освіторія», опрацювання додаткових відеоматеріалів та фрагментів наукових текстів); інтерактивні методи навчання; індивідуальна науково-дослідна робота: складання портфоліо, реалізація навчально-наукових проєктів, написання наукових статей.

Велике значення в процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» надаємо оволодінню досвідом пошуково-творчої діяльності, в основі якої лежать науково-практичні знання, активне застосування яких відбувається під час конкурсів педагогічної майстерності, які спочатку проводяться в академічних групах, пізніше на факультетах. Завершальний загальноуніверситетський конкурс презентує кращих з кращих і стає яскравим педагогічним дійством, своєрідною школою педагогічної майстерності. В процесі його проведення переможці демонструють плоди власної педагогічної творчості, які визрівають протягом всього часу вивчення курсу, а глядачі збагачуються плодами унікального творчого досвіду [4].

Конкурс педагогічної майстерності є важливим засобом педагогічної підтримки не лише професійного, а й особистісного зростання студентів. Він має потужний мотиваційний та стимулювальний потенціал. Участь у ньому є добровільною, що визначає особисту зацікавленість майбутнього педагога, його активну позицію. Всі конкурсанти мають можливість позиціонувати себе як педагога, реалізувати і презентувати свої творчі задуми та

отримати кваліфіковану оцінку їх якості кваліфікованими членами журі. Конкурс є важливим імпульсом до подальшого професійного становлення як учасників так і глядачів [4, с. 363].

Знання, здобуті студентами на лекціях, семінарах та лабораторних з курсу «Основи педагогічної майстерності», стають теоретичними позиціями при підготовці до конкурсних завдань, які охоплюють головні аспекти професійної діяльності педагога: майстерність організації навчальної діяльності, майстерність виховного впливу, майстерність володіння усним словом, майстерність розв'язання проблемної педагогічної ситуації, майстерність володіння собою.

Кожному з вищевказаних напрямів діяльності педагога відповідають конкурсні завдання, до виконання яких залучається кожен студент, оскільки мініконкурси педагогічної майстерності спочатку проводяться в академічних групах за участю усіх студентів групи.

Про вплив конкурсу педагогічної майстерності розвиток загальнопедагогічної компетентності та особистісно-професійне становлення майбутніх учителів фізичного виховання в цілому засвідчують відгуки учасників конкурсу від факультету фізичного виховання і спорту, окремі з яких наводимо нижче.

Ніколи не думав, що я вийду на такий рівень творчості. Мій потенціал так і дрімав би далі. Я не помічав його в собі. Конкурс педагогічної майстерності став поштовхом для його пробудження і реалізації. Ой! Як це все пригодилось в моїй тренерській діяльності після закінчення університету! Я тоді поставив мету не зупинятись і далі підвищувати свою планку стосовно професії і свого подальшого самовдосконалення. Це продовжується до сьогоднішнього дня (Олег Лановенко, учасник конкурсу 1998 р.).

Що таке педагогіка? Це наука, мистецтво, творчість, пізнання чогось нового? Для кожного це щось особливе і абсолютно різне. В моєму випадку педагогіка і власне конкурс педагогічної майстерності відіграв не мало важливу роль в становленні моєї особистості, адже завдяки йому, я відкрив абсолютно нові риси свого характеру. Театральне і ораторське мистецтво, пошук і демонстрація оптимального способу розв'язання складної педагогічної ситуації, вміння володіти собою, триматись перед камерою, відчуття місця і часу – я навіть не підозрював, що ці здібності притаманні моїй особистості.

Демонструючи фінальний результат своєї творчості (а то були результати кропінкою праці), я мав гордість не лише за сам результат, але й за можливість участі в конкурсі педагогічної майстерності, за можливість стати частинкою цієї яскравої сторінки життя університету. На заняттях нам демонстрували плоди творчості конкурсантів попередніх років, а я тішуся з того, що і мої відеопродукти будуть мати своє продовження (Андрій Мельник, учасник конкурсу 2023 р.).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Запропонований підхід до вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» та проведення університетського конкурсу педмайстерності забезпечує формування високого її рівня в основних її напрямках: майстерності усного мовлення, майстерності спілкування, майстерності проведення уроку та виховного заходу, майстерності володіння собою, а також майстерності розв'язання проблемних педагогічних ситуацій. Щороку конкурс переростає у свято педагогічної майстерності, на якому демонструються педагогічні таланти все нових і нових молодих майстрів педагогічної справи, основи успіху яких закладаються на заняттях з «Основ педагогічної майстерності». В перспективі плануємо дослідити вплив цієї дисципліни на формування комунікативної компетентності і методичної майстерності майбутніх педагогів, зокрема фахівців з фізичного виховання.

Список використаних джерел та літератури

1. Асаулюк І., Каплінський В. Роль і місце навчальної дисципліни «Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури» в системі підготовки спеціаліста з фізичного виховання. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*: зб. наук. праць. Вип.18.Т.1. Вінниця, 2014. С. 14 – 21.

2. Гуревич Р.С., Каплінський В. В. Лекторська майстерність викладача вищої школи як важлива умова успішності викладацької діяльності. *Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів*: матер. наук.-практ. конф. Харків: НТУ «ХПІ», 2017. С.13 – 17.
3. Каплінський В. В. Система професійного становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки у педагогічних університетах. Дис. д-ра пед. наук. Вінниця, 2019. 482с.
4. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика: монографія. Вінниця: «Твори», 2018. 492 с.
5. Каплінський В. В. Акімова О. В., Асаулюк І. О. Конкурс педагогічної майстерності як засіб визначення рівня загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів. *Педагогічні науки*. 2017. Вип. 2(88). Житомир: Вид-во Євенок О. О. С. 135–140.
6. Матвійчук Т.Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки: дис. на здоб. ступ. канд. пед. наук: 13.00.04. Львів, 2015. 273 с.
7. Тетерук Р. О. Секрети педагогіки викладача, що спонукає до самовиховання. *Педагогічний пошук*: зб. матер. наук. інтернет-конференції Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «Перспективні напрямки модернізації навчання, виховання, професійної підготовки». Випуск 12. Вінниця, Твори, 2021. С. 160 – 164.
8. Lazarenko N. I., Kaplinski V. V. Higher Education in Ukraine: Ensuring the Quality of Education. *International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences*. Kielce, 2016. P. 98 – 101.

References (translated & transliterated)

1. Asauliuk, I., Kaplinskyi, V. (2014). Rol i mistse navchalnoi dystsypliny «Osnovy vykhovnoi diialnosti vchytelia fizychnoi kultury» v systemi pidhotovky spetsialista z fizychnoho vykhovannia [The Role and Place of the Discipline "Fundamentals of Educational Activity of Physical Education Teacher" in the System of Training of Specialist in Physical Education]. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii*: zb. nauk. prats. 18 (1). Vinnytsia, 14–21. [in Ukrainian].
2. Hurevych, P.C., Kaplinskyi, V. V. (2017). Lektorska maisternist vykladacha vyshchoi shkoly yak vazhlyva umova uspishnosti vykladatskoi diialnosti [Lecturing skills of a higher education teacher as an important condition for the success of teaching.]. *Naukova shkola akademika I.A. Ziaziuna u pratsiakh yoho soratnykiv ta uchniv*: mater. nauk.-prakt. konf.– Kh.: NTU «KhPI», 13–17. [in Ukrainian].
3. Kaplinskyi, V. V. (2019). Systema profesiinoho stanovlennia maibutnoho vchytelia v protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky u pedahohichnykh universytetakh [The System of Professional Development of Future Teachers in the Process of General Pedagogical Training at Pedagogical Universities]. *Dys. d-ra ped. nauk*. Vinnytsia, 482. [in Ukrainian].
4. Kaplinskyi, V. V. (2018). Profesiine stanovlennia maibutnoho vchytelia v protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky: teoriia i praktyka [Professional Development of Future Teachers in the Process of General Pedagogical Training: Theory and Practice]: monohrafiia. Vinnytsia: «Tvary», 492. [in Ukrainian].
5. Kaplinskyi, V. V. Akimova, O. V., Asauliuk I. O. (2017). Konkurs pedahohichnoi maisternosti yak zasib vyznachennia rivnia zahalnopedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv [Pedagogical Excellence Contest as a Means of Determining the Level of General Pedagogical Competence of Future Teachers]. *Pedahohichni nauky*, 2(88). Zhytomyr: Vyd-vo Yevenok O. O., 135–140. [in Ukrainian].
6. Matviichuk, T.F. (2015). Formuvannia pedahohichnoi maisternosti maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of Pedagogical Skills of Future Physical Education Teachers in the Process of Professional Training]: dys. na zdob. stup. kand. ped. nauk: 13.00.04. Lviv, 273. [in Ukrainian].
7. Teteruk, R. O. (2021). Sekrety pedahohiky vykladacha, shcho sponukaie do samovykhovannia. *Pedahohichni poshuk*: Zb. mater. nauk. internet-konferentsii Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho «Perspektyvni napriamky modernizatsii navchannia, vykhovannia, profesiinoi pidhotovky». Vypusk 12. Vinnytsia, Tvory, 60–164. [in Ukrainian].
8. Lazarenko, N. I., Kaplinski, V. V. (2016). Higher Education in Ukraine: Ensuring the Quality of Education. *International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences*. Kielce, 98–101. [in English].

Статтю отримано 08.05.2025 року.

Прийнято до друку 16.06.2025 року.